

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/224/2019
Identifikačné číslo spisu: 1213202628
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1213202628.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X. P., bývajúceho v Q.R., B. XX, 2/ X. P., bývajúceho v F., Š. XX, oboch zastúpených advokátkou JUDr. Martou Vícenovou, so sídlom v Malackách, Záhorácka 5478/15B, proti žalovanému V. Š., bývajúcemu v B., E. Z. XXX/XX, zastúpenému advokátkou JUDr. Lýdiou Ráckovou, so sídlom v Senci, Lichnerova 72, o zaplatenie 2 062,74 eur, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18 C 106/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2019, sp. zn. 3 Co 53/2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovia 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. januára 2017, č. k. 18 C 106/2013-198, určil, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1/ 1 031,37 eur s úrokom z omeškania 8,75 % ročne od 1. januára 2013 do zaplatenia a žalobcovi 2/ 1 031,37 eur s úrokom z omeškania 8,75 % ročne od 1. januára 2013 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Súd prvej inštancie mal v konaní za preukázané, že podielovými spoluvlastníkmi na LV č. XXXX, registra "C" parc. č. XXX/XX o výmere 35 m², druh orná pôda, parc. č. XXX/XXX o výmere 432 m², druh záhrady, evidované na LV č. XXXX, vedené na Okresnom úrade Malacky, katastrálny odbor, okres F., obec a katastrálne územie F., sú žalobcovia 1/, 2/, každý v 1/2 k pozemkom. Mal tiež za preukázané, že žalovaný je vlastníkom záhradnej chatky na parcele č. XXX/XX súp. č. XXX, evidovaná na LV č. XXXX, vedené na Okresnom úrade Malacky, katastrálny odbor, okres F., obec a katastrálne územie F. a to na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava II č. k. 15 C 146/2004-82, ktoré je právoplatné. Zo spisu bolo podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že rozhodnutím vtedajšieho Obvodného pozemkového úradu v Malackách č. 2008/4967/1225-15/07-TKA bolo zastavené konanie z dôvodu, že zástupca užívateľov pozemkov, V. Š., nedoložil splnomocnenia členov SO SZZ podpísané pred dátumom 23. augusta 2002 na zastupovanie v správnom konaní. Odvolací správny orgán, vtedajší Krajský pozemkový úrad v Bratislave rozhodnutím č. 1275/161/07/2009 odvolanie zamietol a potvrdil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Malackách. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1

S 185/2009-168 zo dňa 5. mája 2011 žalobu o preskúmanie zákonnosti a zrušenie rozhodnutia Krajského pozemkového úradu zamietol, nakoľko správne orgány postupovali v súlade so zákonom ohľadom preukázania užívacieho práva k pozemkom na základe uzatvorených zmlúv a preukázania splnomocnenia V. Š. od členov užívateľov pozemkov záhradkárskej osady. S týmto názorom sa stotožnil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) vo svojom rozsudku sp. zn. 10 Sžr 101/2011. Ďalej súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že užívanie pozemkov, na ktorých bola zriadená záhradkárska osada, sa po roku 1989 stalo predmetom úpravy zákona č. 229/1991 Zb. a zákona č. 64/1997 Z.z., pričom prístup k právam užívateľov a vlastníkov bol zakotvený rozdielne. Zákon č. 229/1991 Zb. zaviedol len dočasný inštitút zákonného nájmu a zákon č. 64/1997 Z.z. vytvoril ex lege nájomný vzťah. Tento zákon upravil, že pri neexistencii nájomnej zmluvy medzi vlastníkom a užívateľom vznikne dňom účinnosti zákona nájomný vzťah časovo neobmedzený. Žalovaný vo svojich výpovediach nepopieral nájom, avšak žiadal tento v inej výške ako žiadali žalobcovia, nakoľko užíval len pozemok okolo záhradnej chatky a zvyšnú časť nevyužíval. Znaleckým posudkom č. 5/2015 vypracovaným D. F. L. bola stanovená výška nájmu za pozemky vychádzajúc zo všeobecnej hodnoty pozemkov stanovenej metódou polohovej diferenciacie. Súd znalkyňu vypočul na pojednávaní a jej použitie koeficientov ako aj výšku nájmu považoval súd za dostatočne preukázané. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä ustanoveniami § 451 ods. 1, 2, § 456 ods. 1 prvá veta, § 458 ods. 1, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), tiež ustanovením § 22 ods. 2 veta prvá zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 64/1997 Z.z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. mája 2019, sp. zn. 3 Co 53/2018, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a vzhľadom na to, že žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť rozsudku súdu prvej inštancie a ktoré by boli spôsobilé priviesť zmenu napadnutého rozhodnutia, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľ taktiež uviedol, a to bez výslovného uvedenia zákonného ustanovenia, že súd neposúdil dôvodnosť žaloby v súlade s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

4. Žalobcovia 1/, 2/ sa k predmetnému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť z nasledovných dôvodov.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovné neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto

v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1 Cdo 54/2018, 2 Cdo 33/2017, 3 Cdo 33/2017, 4 Cdo 54/2018, 5 Cdo 104/2017, 7 Cdo 29/2018, 8 Cdo 140/2017).

13. Právnu úpravu dovolania a odvolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco, namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

14. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

15. Žalovaný prípustnosť dovolania, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP, konkrétne z toho, že bolo vecou odvolacieho súdu, aby konal a rozhodol v súlade s

princípmi spravodlivého súdneho procesu a teda, aby urobil vo veci také rozhodnutie, ktorým by bolo možné zjednať nápravu a nesprávne zvolenú žalobu (v zmysle § 451 ods. 1, 2 OZ), porušujúcu jeho právo na spravodlivý proces, zamietnuť a mal sa uplatniť iný návrh, ktorý by bol spôsobilý vyriešiť spornosť strán. Tvrdil, že napadnutý rozsudok je nezákonný s ohľadom na rozpor s § 3 OZ. Mal za to, že súd prvej inštancie žalobe vyhovujúcim rozsudkom neprispel k odstráneniu protiprávneho stavu, ale naopak napomohol ďalej udržiavať protiprávny stav a nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že ním došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

15.1. Na základe uvedeného je zrejmé, že žalovaný v dovolaní spochybňuje správnosť právnych záverov odvolacieho súdu a namieta nesprávne právne posúdenie veci. Preto je žiadúce uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Samo nesprávne právne posúdenie ale nezakladá prípustnosť dovolania (R 24/2017, 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018).

15.2. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného, v tejto časti, podľa § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné.

16. Z opatrnosti najvyšší súd uvádza, že žalovaný vo svojom dovolaní spomenul i to, že: ...súd neposúdil dôvodnosť žaloby s ustálenou judikatúrou odvolacieho súdu (č. l. 237 odsek prvý), alebo že ...napriek vedomosti o odlišnej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu znemožnilo žalovanému uplatniť si procesné práva, ktoré by mu prislúchali v prípade zákonného rozhodnutia vedúceho v konečnom dôsledku k zamietnutiu žaloby (č. l. 237 odsek piaty); je potrebné vychádzať z obsahu podania, a to v zmysle zákonného ustanovenia § 124 CSP, preto dovolací súd z prezieravosti má za to, že dovolateľ namietal aj ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétne cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

16.2. Dovolací súd najskôr riešil otázku prípustnosti dovolania, teda, či dovolateľ jasne vymedzil konkrétny, zákon predpokladaný dovolací dôvod, či presne uviedol, ktorý konkrétny judikát uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, resp. rozhodnutie odvolacieho súdu ustálené v jeho rozhodovacej praxi nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí. Tento dôvod prípustnosti sa musí viazať na konkrétnu ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu,

ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd. Totiž jednotnou interpretáciou zákona sa zabezpečuje jednota uplatnenia právnej úpravy v rovnakých prípadoch, zvyšuje sa právna istota a subjektom práva sa umožňuje predvídať postup súdu, ktorý právna norma ukladá alebo predvída. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 94/2011 z 29. septembra 2011, ale aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 99/2012-14 zo 6. marca 2012.

16.3. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd, so zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalovaného uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Rovnako s prihliadnutím na argumentáciu dovolateľa je potrebné uviesť, že pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, alebo rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

16.4. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolateľ nevymedzil ani právnu otázku spôsobom, ktorý sa vyžaduje (viď vyššie), a tiež neuviedol rozhodnutia, ktoré by tomuto dovolaciemu dôvodu nasvedčovali (pozri body 16. až 16.3. vrátane, tohto rozhodnutia).

16.5. Za týchto okolností dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného neobsahuje vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným § 432 a § 433 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.